

การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

Multicultural Education Literacy and Professional Practicum of Social Studies Teachers' in Secondary Schools

ชรินทร์ มั่งคั่ง¹

Charin Mangkhang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มเป้าหมายเป็นครูสังคมศึกษาที่ให้ข้อมูลการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 192 คน และครูสังคมศึกษาที่ยินดีให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแบบบันทึกการสังเกต และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคมศึกษามีการรู้โดยรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.22) สำหรับการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษาโดยครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) ไม่มีการปฏิบัติเชิงวิชาชีพตามองค์ประกอบการจัดการศึกษา 4 ด้านได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

คำสำคัญ: การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา การปฏิบัติเชิงวิชาชีพ ครูสังคมศึกษา

Abstract

The purpose of this research aimed to study the multicultural education literacy level and professional practicum of social studies teachers' in secondary schools. The research use the mixed methods approach. The target group was 192 the social studies teachers providing research information on multicultural education literacy and 17 social studies teachers were willing to provide information on professional practicum. The research tools were questionnaire, structured interview form, filed note and group discussion form. The data

¹ ศูนย์พหุวัฒนธรรมและนโยบายการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ The Centre for Multiculturalism and Education Policy, Faculty of Education, Chiang Mai University

were analyzed using frequency, mean and descriptive analysis. The findings revealed that the multicultural education literacy of the social studies teachers' was at low level (mean 1.22). For the mostly teachers was 70 percent teachers did not perform professional practicum according to the 4 components of the educational management 1) curriculum analysis 2) co-curricular activities 2) development of media and learning resources and 4) learning assessment

Keywords: multicultural education literacy, professional practicum, social studies teacher

บทนำ

แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งรัฐอาจใช้กฎระเบียบที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง แต่ในทางปฏิบัติวัฒนธรรมอีกชุดหนึ่งยังมีบทบาทในสังคมเหนือชุดอื่น (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) การปลดปล่อยกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารหรือจัดการบุคคลที่เคลื่อนย้ายเข้ามาในรัฐไทยให้มีทางเลือกในการปฏิบัติโดยไม่มีวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งครอบงำ (Dominant culture) และวัฒนธรรมอื่นถูกครอบงำ (Subordinate culture) เป็นวิถีทางในการสร้างสังคมสมานฉันท์ ในการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมได้รายงานว่าอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์มักจะถูกสร้างโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐไทยผ่านทางการทำงาน การสร้างภาพตัวแทนของวาทกรรมที่ส่งผลต่อการสถาปนาความเหนือกว่าและการควบคุมของภาครัฐที่ใช้กับบุคคลไร้สิทธิในการต่อรอง อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างประดิษฐ์ ถนอมรักษา ปรับให้เปลี่ยน โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในและคนนอกที่เรียกว่าพวกเขา (Barth, 1998) และการเข้าสู่ระบบโรงเรียนในรัฐไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่เร่งให้เกิดการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ (วรเมธ ยอดปุ่น ศุภวิทย์ วนชายวงศ์กุล และอาทิตย์ วงศ์อติกุล, 2550)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างพลเมืองเพื่อให้เปิดสำนึกกับความแตกต่างทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น คือเป้าหมายหลักของการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural education literacy) ซึ่งนักการศึกษาหลายคนได้นิยามการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษานั้นเป็นการปรับกระบวนการทัศนคติความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและวิธีการสร้างความหมายในเชิงคุณค่าโดยตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนห้องเรียนสู่คุณภาพเชิงสร้างสรรค์และความสามารถในการพัฒนากลยุทธ์การสอนเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนชาติพันธุ์รวมทั้งสร้างสำนึกอย่างมีความหมายที่ลึกซึ้งในความหลากหลายของพลเมือง (Banks, 1991 ; Grant and Sleeter, 2003 and Nieto, 2004) ดังนั้นเมื่อในห้องเรียนเกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรมขึ้น นั้นอาจจะก่อให้เกิดอคติ ความไม่เข้าใจระหว่างกันซึ่งล้วนแล้วแต่จะส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง และถึงแม้ประเด็นพหุวัฒนธรรมในชั้นเรียนจะมีมาจากหลายปัจจัยแต่ปัจจัยทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนา ชนชาติ คือปัจจัยที่ปรากฏอย่างชัดเจนในชั้นเรียนของพื้นที่ชายขอบของสังคมไทย การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนบริบทพหุวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างความเป็นพลเมืองโลก เนื่องจาก

ความเป็นพหุวัฒนธรรมเป็นประเด็นเปราะบางละเอียดอ่อนที่อาจนำไปสู่การบ่มเพาะอคติและความขัดแย้งภายใต้จิตสำนึกของพลเมือง การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการความเหลื่อมล้ำของคนโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการเป็นพลเมืองโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับบริบทความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในชั้นเรียนครูจำเป็นต้องรู้เข้าใจความแตกต่างทั้งในระหว่างครูกับนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนกับนักเรียนย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเช่นกัน ในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้นยูเนสโกได้มีความพยายามมาเป็นเวลามากกว่า 20 ปี โดยได้มีการประชุมเกี่ยวกับด้านนโยบายวัฒนธรรมขึ้นที่กรุงเม็กซิโก เมื่อปี ค.ศ.1982 (พ.ศ.2525) โดยในแถลงการณ์หลังประชุมได้มีการเน้นให้เห็นความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ของแถลงการณ์ได้ให้ประชาชนเน้นถึงการตระหนักในอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของพวกเขาตระหนักถึงลักษณะทางพหุนิยมด้านวัฒนธรรมตระหนักถึงสิทธิในเรื่องของความแตกต่าง และการรู้จักเคารพวัฒนธรรมของคนอื่น รวมทั้ง “ชนกลุ่มน้อย” บทบาทของยูเนสโกต่อการส่งเสริมดังกล่าวจึงเป็นบทบาทที่เรียกว่าข้ามพรมแดนของชาติ (UNESCO as an International Body) และในที่นี้จะเห็นได้ว่ายูเนสโกเป็นองค์กรระหว่างประเทศองค์กรแรกที่ส่งเสริมให้ชาติต่าง ๆ ได้เห็นความสำคัญในเรื่อง “การอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และเน้นว่านี่คือหลักสากลพื้นฐานของความเป็นมนุษย์

การปฏิบัติการเชิงวิชาชีพ (Professional practicum) จึงเป็นการบูรณาการความรู้ของครู

ส่งคมศึกษาไปสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครูมืออาชีพจะต้องมีความรู้ดีโดยมีความรู้ในส่วนที่เป็นเนื้อหาความรู้ที่สอนและความรู้ในส่วนที่เป็นศาสตร์การสอน มีความสามารถในการปฏิบัติการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ดี เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมความเป็นครู สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเป็นผู้ที่พัฒนาความรู้ตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอความสามารถบูรณาการระหว่างเนื้อหาวิชากับศาสตร์การสอนได้เหมาะสม สามารถผสานความรู้ด้านเนื้อหาความรู้ด้าน การสอน และความรู้ด้านเทคโนโลยี (TPACK: Technological Pedagogical Content Knowledge) เพื่อช่วยให้การสอนโดยใช้เทคโนโลยีเกิดประสิทธิผลมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้น (Mishra and Koehler, 2006) ดังนั้นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้จะได้เข้าใจระดับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาที่ได้นำไปสู่การปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูส่งคมศึกษาโดยมีหลักการสำคัญที่จะต้องศึกษาอย่างน้อย 3 ประการคือ แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา (Educational reform movement) และกระบวนการพัฒนาครูตามรูปแบบ พหุวัฒนธรรมศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อผู้เรียนทุกคนซึ่งไม่แบ่งแยก เพศ ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชน เชื้อชาติ หรือลักษณะทางวัฒนธรรมจะต้องมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในห้องเรียนและมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา การปฏิรูปการศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อปวงชนที่นำไปสู่กลยุทธ์การขับเคลื่อนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมโดยไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในสถานศึกษาเท่านั้น (Cortes, 2000) ซึ่งข้อมูลจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูส่งคมศึกษาที่ปรับเปลี่ยนห้องเรียน

ให้มีเสถียรภาพและความยุติธรรม จะต้องมีการจัดความคิดที่เป็นอคติและการแบ่งแยกความแตกต่างในผู้เรียนให้หมดไป โดยเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันต่อผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นที่จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติและปราศจากความขัดแย้งในสังคมโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูสังคมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 238 คนที่ปฏิบัติการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 34 โรงเรียน และสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน รวม 37 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ครูสังคมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ได้จากการเลือกเจาะจงโดยการสำรวจข้อมูลครูสังคมศึกษาในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ และยินดีให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรู้และการปฏิบัติเชิงวิชาชีพในบริบทโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จำนวน 37 โรงเรียน ซึ่งส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ผลการสำรวจปรากฏว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถาม

จำนวน 192 คน

2. ครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามยินดีให้ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ สังเกตการจัดการเรียนการสอนและ สัมผัสใจเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติเชิงวิชาชีพในบริบทโรงเรียนพหุวัฒนธรรมตามองค์ประกอบการจัดการศึกษา ซึ่งได้จากการเจาะเลือกจากครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามในข้อ 1 จำนวน 17 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานมารอบแนวคิดปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสำรวจครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาโดยใช้แบบสอบถามกับครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการส่งข้อมูลให้หัวหน้าหมวดวิชาในแต่โรงเรียนเป็นผู้ประสานงานกับครูสังคมศึกษาในโรงเรียนและรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย
2. การสัมภาษณ์การปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมตามองค์ประกอบการจัดการศึกษาโดยเน้นหมายการสัมภาษณ์และประสานงานกับครูสังคมศึกษาผ่านระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และการสื่อสารออนไลน์
3. การสังเกตบริบทห้องเรียนของครูสังคมศึกษา โดยการสังเกตจะเกี่ยวข้องกับบริบทและบทบาทของครูสังคมศึกษา การเรียนรู้ทำความเข้าใจและจดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติเชิงวิชาชีพโดยร่วมทำกิจกรรมไปกับครูสังคมศึกษาเพื่อสร้างความคุ้นเคยจนสามารถสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงที่ผู้วิจัยต้องการได้

4. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มภายหลังการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อตรวจสอบข้อมูลตามประเด็นต่างๆ ที่กำหนดเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและกาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการ ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคัมศึกษาที่พัฒนาจากกรอบคำถามในแบบสอบถามของ บัญญัติ ยงยวน, ปณิตดา ธนเศรษฐกร และสุนันท์ ชุ่มเชื้อ (2553) แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรู้ทางพหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคัมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความต้องการของครูสังคัมศึกษาที่ต้องการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แล้วนำไปให้ การหาค่าความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ.95

2. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเกี่ยวกับการปฏิบัติเชิงวิชาชีพประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 การปฏิบัติและไม่ปฏิบัติใน 4 องค์ประกอบ จำนวน 16 ข้อคำถาม ได้แก่ 1) การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นข้อคำถามที่ 2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 4) การวัดประเมินผล แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง แบบสังเกตสภาพการจัดการเรียนการ

สอนของครูสังคัมศึกษา แบบบันทึกการสนทนากลุ่มกับครูสังคัมศึกษา มีค่าความสอดคล้องได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้วิจัยพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามใช้สถิติบรรยาย เพื่อพรรณนาถึงการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคัมศึกษาและจัดเรียงลำดับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ทั้งนี้ได้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยถือว่าคะแนนอยู่ในช่วงใดแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรู้อยู่ในระดับนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ไว้ดังนี้ (บุญส่งนิลแก้ว, 2539)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.00 หมายถึง การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาระดับมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ใช้ความถี่และร้อยละของการปฏิบัติเชิงวิชาชีพตามองค์ประกอบของการจัดการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตบรรยากาศในห้องเรียน และบรรยากาศทั้งโรงเรียนของโรงเรียนทดลอง รวมทั้งการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มครู มาวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ในลักษณะของการบันทึกข้อมูลภาคสนาม ใช้การให้รหัสข้อมูลและจัดกลุ่ม นำมาตีความหาคำตอบและข้อค้นพบ พร้อมทั้งอธิบายและสรุปผลของการตีความ (ชาย โพธิ์สิตา, 2550)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 192 คน เป็นเพศหญิง 102 คน (ร้อยละ 53.12) และเพศชาย 90 คน (ร้อยละ 46.88) มีประสบการณ์การสอนวิชาสังคัมศึกษามีประสบการณ์สอน 16-20 ปี จำนวน 44 คน (ร้อยละ 22.92) ประสบการณ์การสอน 1-5 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 21.35) ประสบการณ์การสอน 6-10 ปี จำนวน 39 คน (ร้อยละ 20.31) ประสบการณ์การสอน 11-15 ปี จำนวน 35 คน (ร้อยละ 18.23) ประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน (ร้อยละ 17.19) และความต้องการในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 8.85)

ข้อมูลการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคัมศึกษาจำนวน 192 คน พบว่า ครูสังคัมศึกษามีการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาโดยรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.22) และมีค่าเฉลี่ยการรู้ระดับน้อยต่ำที่สุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจำนวน 10 รายการ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ครูรู้ว่าการปรับสาระความรู้เพิ่มเติมประวัติศาสตร์เชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาติพันธุ์อิงมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางระดับชาติเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.08) ลำดับที่ 2 ครูรู้ว่าการพัฒนาหลักสูตรเชิงพื้นที่เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.09) ลำดับที่ 3 ครูรู้ว่าการสอดแทรกสาระความรู้อัตลักษณ์เชื้อชาติ วัฒนธรรมชนพื้นเมืองในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.10) ลำดับที่ 4 ครูรู้ว่าการบูรณาการความรู้ทางเชื้อชาติ

วัฒนธรรมชาติพันธุ์เข้าไปในการเรียนการสอนเชิงสหวิทยาการจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะคิดเชิงระบบของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.12) และลำดับที่ 5 ครูรู้ว่าการวิจัยความรู้พื้นฐาน เจตคติ และคุณลักษณะนักเรียนก่อนเรียนจะช่วยให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสังคัมศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.14) ลำดับที่ 6 ครูรู้ว่าการสร้างโอกาสให้มีการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงจะช่วยให้เกิดพื้นที่การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.15) ลำดับที่ 7 ครูรู้ว่าการใช้นวัตกรรมการสอน การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการรู้ดิจิทัล การปรับเปลี่ยนวิธีวัดและประเมินผลตามสภาพจริงให้เหมาะสมกับลีลาการ (ค่าเฉลี่ย 1.16) ลำดับที่ 8 ครูรู้ว่าการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างซื่อตรงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในผู้คนที่มีความเชื่อชาติวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.17) ลำดับที่ 9 ครูรู้ว่าการจัดกิจกรรมฝึกวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เกี่ยวกับสถานการณ์การเลือกปฏิบัติ การมีอคติและความลำเอียงต่อคนต่างเชื้อชาติ และวัฒนธรรมในห้องเรียนจะช่วยให้มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ทางโลกศึกษาของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.18) ลำดับที่ 10 ครูรู้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมและเปิดพื้นที่ให้ความสำคัญกับทุกเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนจะช่วยส่งเสริมความตระหนักและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียนชาติพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 1.20)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ครูสังคัมศึกษา จำนวน 17 คน พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของครูสังคัมศึกษาจำนวน 17 คนประกอบด้วยเพศหญิง 10 คน (ร้อยละ 58.82) เพศชาย 7 คน (ร้อยละ 41.18) ในส่วนประสบการณ์การสอน

วิชาสังคมศึกษามีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 58.82) ประสบการณ์การสอน 6-10 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 23.53) ประสบการณ์การสอน 16-20 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 17.65) ประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.76) และ ประสบการณ์การสอน 1-5 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.88)

ข้อมูลการปฏิบัติเชิงวิชาชีพพบว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) ไม่มีการปฏิบัติเชิงวิชาชีพตามองค์ประกอบการจัดการศึกษาโดยจำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรครูสังคมศึกษาทุกคน (ร้อยละ 100) ไม่ปฏิบัติใน 3 รายการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์หลักสูตรสาระการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ 2) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ 3) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติจริงได้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ และมีครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ 1 รายการคือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ (ร้อยละ 88.24) ในส่วนองค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติทั้ง 4 รายการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมให้เห็นประจักษ์สู่ชุมชนและสาธารณะ (ร้อยละ 94.12) 2) การวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม (ร้อยละ 88.24) 3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม (ร้อยละ 82.35) และ 4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมและจัดโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมในชุมชน (ร้อยละ 70.59) สำหรับองค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ครูสังคมศึกษาทุกคน (ร้อยละ 100) ไม่ปฏิบัติใน

3 รายการ ได้แก่ 1) การใช้สื่อเพื่อบูรณาการการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ 2) การผลิตสื่อและพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพหุวัฒนธรรม 3) การเผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมสู่ชุมชน และมีครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ 1 รายการ คือ การสืบค้นหรือการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมในชุมชน (ร้อยละ 94.12) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ครูสังคมศึกษาทุกคน (ร้อยละ 100) ไม่ปฏิบัติทั้ง 4 รายการ ได้แก่ 1) การพัฒนาเกณฑ์การวัดสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ 2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกณฑ์การวัดผลสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ 3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกณฑ์การวัดผลสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ และ 4) การใช้เกณฑ์การประเมินผลเฉพาะสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนบริบทห้องเรียนพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นในภาพรวม พบว่า ขาดการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้อย่างไม่สอดคล้องกับสภาพความหลากหลายในห้องเรียน ไม่มีนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ ผู้สอนขาดการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งผู้สอนยังขาดการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ สำหรับการสนทนากลุ่มพบว่าปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ครูสังคมศึกษามีการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารมีกระบวนการพัฒนาที่ชัดเจน สถานศึกษามีแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่เน้นส่งเสริมความความเสมอภาคทางการศึกษา มีนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้การประเมินตาม

สภาพจริงในการพัฒนาผู้เรียน ในส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ ได้แก่ ผู้เรียนมีฐานะยากจน ครูมีปัญหาการสื่อสารระหว่างนักเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ขาดครูผู้สอนที่เชี่ยวชาญภาษาชาติพันธุ์ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

อภิปรายผล

การศึกษาเกี่ยวกับการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมมีการรู้ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.22) ซึ่งสอดคล้องกับงานของแกตส์ (Gates, 2006) ได้ศึกษาความรอบรู้ทางวัฒนธรรมของครูผู้สอนที่สอนในเขตชานเมืองมลรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา โดยพัฒนาแบบวัดตามแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมใน 5 ด้าน 1) การบูรณาการเนื้อหาวัฒนธรรมไปในวิชาต่างๆ 2) การสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม 3) การลดอคติ 4) การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม และ 5) การปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียนที่พบว่าครูกลุ่มตัวอย่างมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณารวมทั้ง 5 แนวทางปรากฏว่าครูมีความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) และการลงมือปฏิบัติ (Implementation) น้อยกว่าการให้ความสำคัญ (Levels of importance) และพบว่าครูที่เชื้อชาติอื่นๆ ที่ไม่ใช่คนผิวขาวมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ การลงมือปฏิบัติและการเห็น ความสำคัญความเป็นพหุวัฒนธรรมมากกว่าครูผิวขาว

การที่ครูสังคมศึกษามีความบกพร่องในการรู้ทางพหุวัฒนธรรมศึกษาได้ส่งผลให้ครูไม่มีชุดประสบการณ์และแนวทางในการปรับสาระความรู้เพิ่มเติมประวัติศาสตร์เชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาติพันธุ์เข้าไปในหลักสูตรแกนกลางระดับชาติซึ่ง Banks (2005) ได้เสนอแนวทางในการปฏิรูปโรงเรียนเพื่อการบรรลุการจัดการศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรมนั้นประกอบด้วย การสร้างความรู้ต้องพัฒนาด้วยความมีเหตุผล (Developing critical thinking) การยึดหลักความเสมอภาคในศาสตร์การสอน (Equity pedagogy) การลดอคติกับผู้เรียน (Prejudice reduction) และการสร้างพลังอำนาจโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมโรงเรียน (Empowering school culture and social structure) ซึ่งบริบทครูที่ขาดความรู้นี้อาจส่งผลต่อความล้มเหลวในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา ดังที่ ศิริจิต สุพันธ์ (2556) ได้มองว่านโยบายพหุวัฒนธรรมนิยมมีส่วนสำคัญในการกำหนดการรับรู้ต่อพหุวัฒนธรรมนิยมในสังคมไทย รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรเชิงพื้นที่เป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติของนักเรียนชาติพันธุ์ในขณะเดียวกัน การรู้ระดับน้อยของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการสอดแทรกสาระความรู้อัตลักษณ์เชื้อชาติ การบูรณาการความรู้ทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมชาติพันธุ์เข้าไปในการเรียนการสอนอาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการผู้เรียนเป็นสำคัญที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อย่างไรก็ตามนโยบายการทดสอบระดับชาติที่ขาดความหลากหลายและไม่เป็นไปตามสภาพจริงจึงอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่กดทับความเสมอภาคและคุณภาพของพลเมืองโลกที่พึงปรารถนาได้ ซึ่งวาทกรรม

ชาตินิยมอาจเป็นต้นตอที่บ่มเพาะความรุนแรงในสังคมไทย เนื่องจากรัฐยังมุ่งไปที่การส่งเสริมและการสั่งสอนอบรมและปลูกฝังความเป็นคนไทย ในขณะที่ภัยคุกคามความเป็นไทยอันเนื่องมาจากวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบตะวันตกและกระแสบริโภคนิยมทำให้ท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์มีความล้มสลายได้ ซึ่งในงานวิจัยของ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ที่ได้แนวปฏิบัติทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมีความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค มีเสรีภาพและรัก คัดค้านความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกันจำเป็นต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่งอกงามให้เกิดผลในสถานศึกษา และสามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุขโดยไม่แบ่ง แยกชนชั้นและวรรณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการรู้จักคุณค่าของตนเองยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพลเมือง เช่นเดียวกับแนวคิดของ Nieto (2004) ที่มองว่าพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นเสมือน “การศึกษาเชิงต่อต้านอคติเชื้อชาติ (Antiracist Education)” และกระบวนการที่สำคัญสำหรับนักเรียนทุกคน ซึ่งการยอมรับความแตกต่างเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นกลไกสู่คุณภาพของพลเมืองโลกในกระแสโลกาภิวัตน์ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Banks (2007) และ Bennett (1995) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพพลเมืองโลกในอนาคตนั้นจะต้องเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองซึ่งลักษณะของหลักสูตรจะต้องตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ได้มีการรับรองสิทธิชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อใช้ฐาน “ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม (Cultural Diversity)” ไปสู่ความ

ได้เปรียบในเชิงแข่งขันจำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์การเตรียมพลเมืองที่คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของพลเมืองโลกให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างเสรีแบบไร้พรมแดนเพื่อสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้กับสังคมไทยในศตวรรษที่ 21

2. การปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษาโดยครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) ไม่มีการปฏิบัติเชิงวิชาชีพตามองค์ประกอบการจัดการศึกษาโดยได้ให้ข้อมูลว่าไม่เคยได้รับการอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ครูสังคมศึกษาไม่สามารถวิเคราะห์หลักสูตรสาระการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ ขาดประสบการณ์ในการออกแบบและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติจริงได้ การใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบูรณาการเรียนรู้อ และการผลิตสื่อและพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะครูสังคมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ที่ไม่ตระหนักถึงบริบทของการศึกษาเชิงพื้นที่และไม่ได้สร้างวิธีการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของสังคมนั้นแสดงถึงความอ่อนด้อยของครูมืออาชีพ (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2559) ซึ่งสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพที่จะต้องมีความรู้และบูรณาการเพื่อสู่การปฏิบัติ (Mishra and Koehler, 2006) ดังในงานของ ทิพย์พร สมพงษ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, เอกรินทร์ สังข์ทอง และเรชา ชูสุวรรณ (2559) ที่เสนอว่าสมรรถนะครูในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมจำเป็นต้องมีทักษะในการสื่อสารในชั้นเรียน โดยครูต้องมีความเข้าใจพื้นฐานในภาษาของการ

สื่อสารของผู้เรียนเป็นหลัก รวมไปถึงการบูรณาการการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สร้างบรรยากาศ ในชั้นเรียนเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของครู มีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษากับหลักสูตรท้องถิ่นเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับข้อเสนอของ ชรินทร์มั่งคั่ง (2553) ที่กำหนดแนวทางการผลิตครูอิงมาตรฐานในสังคมพหุวัฒนธรรมนั้น ครูสังคมศึกษาศรมมีสมรรถนะที่จำเป็นคือ การมีความรู้เจตคติและทักษะการสื่อความหมายภาษาท้องถิ่นในชั้นเรียนได้ถูกต้อง สามารถใช้ทักษะการฟัง พูด ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อลดช่องว่างความขัดแย้งระหว่างผู้เรียนและผู้สอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลาย มีความสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างเจตคติค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับนักเรียนโดยผ่านกระบวนการสอนและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน มีเจตคติ และพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความตระหนักของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนต้องเป็นไปในทิศทางด้านบวกซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทั้งวิถีคิด และค่านิยมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่ครูสังคมศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจทางพหุวัฒนธรรมศึกษาได้ส่งผลให้ครูสังคมศึกษาเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพตามองค์ประกอบการจัดการศึกษาเกี่ยวกับภาวะวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและ แหล่งเรียนรู้ การวิเคราะห์หลักสูตร และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอีกด้วย ดังนั้นหลักสูตรการผลิตครูจึงต้องมีความหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของผู้ใช้บัณฑิตครูซึ่งจะช่วยให้การผลิตครูอย่างมีเป้าหมายและตอบ

สนองการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถาบันการผลิตและพัฒนาครูควรกำหนดแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการเชิงพื้นที่โดยอิงการผลิตและพัฒนาครูทั้งระบบตามบริบทสังคมพหุลักษณะ

1.2 กระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องสร้างความร่วมมือเพื่อวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่ใช้ครูในการสร้างหลักสูตรพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษและจัดอบรมบุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไปเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีและหลักการทางพหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียน

1.3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรมีการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์เพื่อเสริมสร้างการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่พหุวัฒนธรรมหรือหลักสูตรการสอนสำหรับนักเรียนหลากหลายชาติพันธุ์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเชิงพื้นที่และศาสตร์การสอนแนวใหม่ (Advance pedagogy) เพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคของนักเรียนบริบทพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรด้านเพศ การอบรมเลี้ยงดูและวัฒนธรรมของนักเรียนบริบทพหุวัฒนธรรมเพื่อจะนำผลไปใช้ในการวางแผนเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลกให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียน

2.3 ควรมีการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้และการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสำหรับพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศไทย

2.4 ควรศึกษาการรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ หรือในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศูนย์พหุวัฒนธรรมและนโยบายการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่อุดหนุนทุนการวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดีในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ซึ่งผู้เขียนได้นำข้อค้นพบจากงานวิจัยมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอบทความนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2553). *รายงานวิจัย การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดีในสาระสังคมศึกษา*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2559). *ภาวะผู้นำคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษา*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ไทม่อน กราฟิก กรุ๊ป.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ทีพิมพ์ร สมพงษ์, ฤทธิชัย เนียมเทศ, เอกกรินทร์ สังข์ทอง และเรชา ชูสุวรรณ. (2559). การบริหารสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 14(1), 97-107.
- บัญญัติ ยงย่วน, ปณิตดา ธนเศรษฐกร และสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. เล่ม 124, ตอนที่ 47ก, 18- 19.
- วรเมธ ยอดบู่ณ ศุภสิทธิ์ วนชยางค์กุล และ อาทิตย์ วงศ์อภิตติกุล. (2550). *พหุลักษณะในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ศิริจิต สุนันตะ. (2556). สถานการณ์โต้แย้งเรื่องพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 32(1), 5-30.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). *วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2551). รายงานการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- Cortes, C.E. (2000). *The children are watching: How the media teach about diversity*. New York: Teachers College Press.
- Banks, J.A. (1994). *An introduction to multicultural education*. Needham Heights, MA: Library of Congress.
- Banks, J.A. (1991). Multicultural literacy and curriculum reform. *Education Digest*, 57 (4), 10–14.
- Banks, J.A. (2005). *Cultural diversity and education: Foundation, curriculum, and teaching*. New York: Allyn & Bacon.
- Banks, J.A. and Banks, C.A.M. (Eds.). (2007). *Multicultural education: Issues and perspective*. (6th ed.). New York: Wiley.
- Barth, F. (1998). *Ethnic groups and boundaries: The social organization of culture difference*. Long Grove, IL: Waveland Press.
- Benett, C.I. (1995). *Comprehensive multicultural education: Theory and practice*. (3rd ed.). Boston ; Allyn and Bacon.
- Gates, K.D. (2006). *Multicultural education in public elementary schools*. Retrieved April 10, 2010, from <http://proquest,umi.com>.
- Grant, C.A. and Sleeter, C.E. (2003). *Turning on learning: Five approaches for multicultural teaching plans for race, class, gender, and disability*. (3rd ed.). New York: Wiley.
- Mishra, P. and Koehler, M.J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A new framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.
- Nieto, S. (2004). *Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education*. New York: Longman.